

Biz bazar iqtisadiyyatını vergi
yolu ilə tənzimləməliyik.

Heydər ƏLIYEV

Vergilər

Nö 47 (941) ■ 12 dekabr 2018

www.vergiler.az

Qiyməti: 60 qəp.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Rusiyada işgüzar səfərdə olub

Dekabrin 6-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinin dəvəti ilə MDB dövlət başçılarının qeyri-rəsmi zirvə görüşündə iştirak etmək üçün Rusiyaya işgüzar səfər edib. Dövlətimizin başçısı Sankt-Peterburq şəhərindəki Pulkovo-1 hava limanında şəhərin vitse-qubernatoru Nikolay Bondarenko, xarici əlaqələr komitəsinin nəzir statuslu sedri Yevgeni Orijorov və digər rəsmi şəxslər qarsılıyıblar. Prezident İlham Əliyev MDB dövlət başçılarının qeyri-rəsmi zirvə görüşündə iştirak etmək üçün Prezident Kitabxanasına gedib. Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevi qarsılayıb. Azərbaycan və Rusiya prezidentləri birgə foto çəkdiriblər.

Daha sonra MDB dövlət başçılarının qeyri-rəsmi zirvə görüşü keçirilib.

Görüşdən sonra MDB dövlət başçılarının qeyri-rəsmi naharı olub. Dövlət başçıları Sankt-Peterburq Dövlət Akademik Mariinski Teatrında Pyotr Çaykovskinin «Şəlkuncik» baletinə baxıblar. Bununla da Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Rusiyaya işgüzar səfəri başa çatıb.

Türkiyə ilə kənd təsərrüfatı sahəsində əməkdaşlıq genişləndirilir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabrin 10-da Türkiyə Respublikasının kənd təsərrüfatı və məşçilik naziri Bekir Pakdemirli ilə görüşüb.

Dövlətimizin başçısı Bekir Pakdemirli kənd təsərrüfatı və məşçilik naziri vəzifəsinə təyin olunması münasibətile tövrik edərək, onun ilk dəfə nazir kimi Azərbaycana səfərində məmənluğunu bildirib.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan

in əməkdaşlığın perspektivlərinin səmərəli müzakirəsi işinə töhfə verəcəyinə eminliyi ifadə edib.

Kənd təsərrüfatının inkişafına ölkəmizdə böyük önem verildiyini deyən dövlətimizin başçısı bunun iqtisadiyyatın saxələndirilməsi baxımdan əhəmiyyətini qeyd edib. Prezident İlham Əliyev Türkçənin kənd təsərrüfatı sahəsində əldə etdiyi uğurların və təcrübənin Azərbaycan üçün böyük maraq doğurduğunu xatırladaraq Bekir Pakdemirlinin Bakıda aqar və yaşıl texnologiyalar üzrə «AgTech and Green Energy» mövzusunda keçirilən beynəlxalq forumda iştirakının əhəmiyyətinə toxunub, ölkəmizə böyük nümayəndə heyəti ilə gəldiyini və nümayəndə heyətinin tərkibinə kənd təsərrüfatı və qida sənayesi sahəsində fealiyyət göstərən iş adamlarının da daxil olduğunu bildirib.

Söhbət zamanı kənd təsərrüfatı sahəsində çalışan Azərbaycan və

Türkiyə iş adamlarının dekabrin 11-də Bakıda birgə biznes forumunun keçiriləcəyi və bunun əməkdaşlığımızın genişləndirilməsi baxımından əhəmiyyəti olacaqı vurğulanıb.

Ölkəmizdən təsərrüfatı və məşçilik naziri Bekir Pakdemirli ilə görüşüldü.

Dövlətimizin başçısı Bekir Pakdemirli ilə görüşüldü.

Prezident İlham Əliyev vəzifəsinə təyin olunmuş Azərbaycan və

Türkiyə iş adamlarının dekabrin 11-də Bakıda birgə biznes forumunun keçiriləcəyi və bunun əməkdaşlığımızın genişləndirilməsi baxımından əhəmiyyəti olacaqı vurğulanıb.

Tahir Salahov 1-ci dərəcəli «Əmək» ordeni ilə təltif edilib

Prezident İlham Əliyev dekabrin 5-də Azərbaycanın və SSRİ-nin Xalq rossamı, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı, Dövlət mükafatları laureati Tahir Salahova 1-ci dərəcəli «Əmək» ordenini təqdim edib. Prezident İlham Əliyev Tahir Salahovun 1-ci dərəcəli «Əmək» ordeni ilə təltif olunduğunu, onun hələ əvvəlki rövrlərə Sosialist Əməyi Qəhrəmanının «Qızıl Ulduzu»na da layiq görüldüyü vurğulayıb. Dövlətimizin başçısı 1-ci dərəcəli «Əmək» ordeninin müxtəlif sahələrdə görkəmlər xidmətlərə görə verildiyini bildirib. Tahir Salahovun müasir təsviri incəsənətin inkişafındaki rolunun bütün içtimaiyyət, xalqımız və dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirildiyi deyən Prezident İlham Əliyev 1998-ci ildə ulu öndər Heydər Əliyev

evinin Tahir Salahovu «İstiqlab» ordeni ilə təltif etdiyini vurğulayıb.

Dövlətimizin başçısı 2008-ci ildə ona Azərbaycanın ən yüksək ordəni olan «Heydər Əliyev» ordenini və 2015-ci ildə isə Heydər Əliyev Mükafatını təqdim etdiyini xatırladı. «Siz bizim fəxriyiniz, Azərbaycan xalqının görkəmləri olduğunuz, siz həmçinin öz sənətinizlə Vətənə sədəqətə xidmət etməyiniz, Azərbaycanı, xalqımızın istedadını, bizim incəsənətimizi təbliğ etməyiniz, bizi bütün dünyada temsil edirdiniz və edirsiniz.

President İlham Əliyev Tahir Salahovun ulu öndər Heydər Əliyevin şəxsi münasibəti və dostluğunun olduğunu bildirərək bu səmimi və göz məhkəmə dostluğun halə Heydər Əliyev 1969-cu ildə respublikaya rəhbərlik etməzdən xeyli əvvəl başladığını qeyd edib. Dövlətimizin baş-

çısı Heydər Əliyevin SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini vəzifəsində istəfa verəndən sonrağı ağır illörde, səhhətində problemlər yarandığı vaxtlar məhz Tahir Salahovun onun yanında olduğunu deyərək onların Moskvadakı söhbətlərini, görüşlərini xatırladı, bütün buların Heydər Əliyev üçün böyük mənəvi dəstək olduğunu bildirib. Sonra dövlətimizin başçısı İlham Əliyev 1-ci dərəcəli «Əmək» ordenini Tahir Salahova təqdim edərək tövrik lərini çatdırıb.

Azərbaycanın və SSRİ-nin Xalq rossamı, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı, Dövlət mükafatları laureati Tahir Salahov yüksək mükafata görə töşkünür bildirib. Xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin hər zaman öz işini sevən, qeyri-adı, istedadlı bir şəxsiyyət olduğunu deyən

Tahir Salahov həyat yolunda onuna dəstələnən böyük münasibətlərindən böyük xoşbəxtlik duyduğunu söyleyib. «Bizi incəsənət birləşdirmişdir», - deyən Tahir Salahov ulu öndər Heydər Əliyevin hər zaman incəsənət və sənət adamlarına xüsusi qayğı ilə yanaşdığını bildirib, onun bu sahə ilə bağlı çıxışlarının bütün incəsənət xadimlərindən xoş tövssuratı varatdığını vurğulayaraq qeyd edib: «Ulu öndərin həssaslığı, mərdliyi məni həyətləndirirdi. Belə bir şəxsiyyətle işləmək, görüşmək mənimi üçün böyük xoşbəxtlik id». Tahir Salahov Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan mədəniyyətinə və incəsənətinə həmişə böyük qayğı və diqqət göstərdiyini vurğulayıb və onun sənətinə verdiyi yüksək qiymətə və mükafata görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildirib.

Azərbaycan Prezidenti Avstriya Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Bernd Aleksandr Bayerlin etimadnaməsini qəbul edib. Səfirlər səhət zamanı Azərbaycanla Avstriya arasında ikitorəli münasibətlərin uğurla inkişaf etdiyini vurğulayan dövlətimizin başçısı əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsinin zəruriyini bildirib. İqtisadi sahədə, o cümlədən ticaret, investisiya sahələrində əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün yaxşı imkanların olduğunu qeyd edib.

Dövlətin əsas hədəfi kiçik və orta biznesin güzəştərdən faydallanmasıdır

Aksiz markası
külli miqdarda sıqaret
aşkar olunub

Sabit
vergi ödəyicilərinin
siyahısı genişləndirilir

Səyyar vergi yoxlamalarının
aparılması qaydalarında
dəyişikliklər edilir

Vergilər Nazirliyində görüş keçirilib

Dekabrin 6-da vergilər naziri Mikayıl Cabbarov İsrailin İnnovasiyalar Qurumunun Beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinin Asiya-Sakit Okean regionu əməliyyatları üzrə baş direktoru Avi Luvtonla görüşüb.

Görüşdə Vergilər Nazirliyi ilə İsrailin İnnovasiya Qurumu arasında potensial əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilib, qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Yeni şərtlər əməkhaqlarını və iş yerlərini rəsmiləşdirməyi stimullaşdırır

Dəyişikliklər vergi və sosial siğorta yükünün aşağı salınmasına, investisiyaların həcmində və iqtisadi artıma müsbət təsir göstərəcəkdir

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən təsdiq edilmiş Vergi Məcəlləsinə dəyişikliklərə əsasən, 2019-cu ildən ölkə iqtisadiyyatı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən bir sıra yeniliklər tətbiq olunacaqdır. Yeniliklərin əsas istiqamətlərindən biri vergi və sosial siğorta yükünün aşağı salınması və optimallaşdırılması, işəgötürən və işçi münasibətlərin rəsmiləşdirilməsi, əməyin ödəniş sisteminin leqallaşdırılmasıdır. Vergilər Nazirliyinin iqtisadi təhlil və ekspertiza departamentinin baş direktoru Natiq Şirinov həmin dəyişikliklərə aydınlıq getirmişdir.

Natiq müəllim, Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliklər sənədindən gəlir vergisi üzrə güzəştər xüsusişlə maraq doğurur. Həmin istahatın və güzəştin mahiyyətini qısa necə izah etmək olar?

- 2019-cu il yanvarın 1-dən qüvvəyə minəcən Vergi Məcəlləsinə dəyişikliklərdə qeyri-neft sektorunun özel bölməsində çalışan fiziki şəxslərin muzdlu işdən gəlir vergisi üzrə müddətli güzəştin verilməsi xüsuslu əhəmiyyət kəsb edir. Həmin sahədə baş vərən dəyişikliklər, əmək bazarında müsahidə olunan proseslər bu istahatı zəruri edib.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Təhlillər göstərir ki, bu dərəcələr nəticəsində yaranan yüksək fiskal yük qeyri-neft sektorunun özel bölməsində işəgötürənlər tərəfindən işçi sayının real əməkhaqqının məbləğinin gizlədilməsinin və beləliklə, əmək bazarının «kölgəşəsminin» əsas səbəbləndən ibarətdir.

Keçən il Azərbaycanda muzdlu işçilərin məsələlərini əhalidə xüsusi çəkisi 31,5%, əməkhaqqı fondunun (sosial siğorta ayırmaları ilə birləşdir) ÜDM-nisbəti 17-18%, əhalinin gəlirlərində əmək ödənişinin payı 25,2% təşkil etmişdir ki, bu da bir sıra postsovət və digər ölkələrin göstəriciləri ilə müqayisədə qəzaetbəx hesab oluna bilməz. Problemin əsasın qeyri-neft sektorunun özel bölməsində müsahidə edildiyini və hazırda əməkhaqqı üzrə işçilərin işləməsi sistemindən istiqamətən işləməsi təsdiq olunur. İşəgötürənlər arasında aparılan sorular göstərir ki, yeni sərtlərlə daxilində onlar əməkhaqlarını və

likdən siğorta haqqı (əmək 10,5%) tutacaqlar. İşəgötürənlər özləri isə əməkhaqqı fondundan əməkhaqqı 200 manatadək olan işçilərə görə 22% sosial siğorta haqqı və 0,5% həcmində işsizlikdən siğorta haqqı (əmək 22,5%), aylıq əməkhaqqı 200 manatdan yüksək olan işçilərə görə isə 15% sosial siğorta haqqı və 0,5% işsizlikdən siğorta haqqı (əmək 15,5%) hesab olunur. Yalnız aylıq gəliri 8000 manatdan yuxarı olan işçilərin gəlirlərindən ədmə mənbəyində yuxarıda qeyd olunanlardan əlavə olaraq 14% muzdlu işlə əlaqədar ədmə mənbəyində gəlir vergisi tutulacaqdır.

Beleliklə, növbəti ildən 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Təhlillər göstərir ki, bu dərəcələr nəticəsində yaranan yüksək fiskal yük qeyri-neft sektorunun özel bölməsində işəgötürənlər tərəfindən işçi sayının real əməkhaqqının məbləğinin gizlədilməsinin və beləliklə, əmək bazarının «kölgəşəsminin» əsas səbəbləndən ibarətdir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yuxarı xərclər üzrə isə 51% (25% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı) təşkil edir.

Həzirdə aylıq məbləği 2500 manatadək olan əməkhaqqı üzrə işçi və işəgötürənin toplam vergi yükü (əmək vergisi xərcləri) 40% (14% gəlir vergisi + 25% sosial siğorta haqqı + 1% işsizlikdən siğorta haqqı); 2500 manatdan yux

Əsas fəaliyyətlilik göstəriciləri öyrənilir

Linda Hartli Birləşmiş Krallığın vergi və gömrük yiğimləri administrasiyasının (HMRC) strateji inkişaf departamentində çalışır. Burada KPI sisteminin tətbiqi və inkişaf etdirilməsi öyrənilir. Hazırda Azərbaycan Vergilər Nazirliyinin də bütün struktur və bölmələri üzrə KPI sisteminin tətbiqi üzərində iş görülür. Birləşmiş Krallığın Azərbaycandakı səfirliliyinin təklifi ilə ölkəmizdə öz təcrübəsinə bölüşən xanım Linda Hartli Vergilər Nazirliyi ilə əməkdaşlıqdan məmənun olduğunu bildirir.

- Xanım Linda Hartli, KPI sisteminin nə olduğunu qisaca neçə izah edərdi?

- Əsas Effektivlik Göstəriciləri - Key Performance Indicator (KPI) şirkətin bugünkü və gələcək uğuru üçün həyatı əhəmiyyətə malik faktorların müyyəyən edilərək diqqət onların üzərində cəmləşdiriləməsi və əldə edilən nəticelerin bətiqəmətə istifadə edilməsindən ibarətdir. Sistemin hədəfi şirkət xərclərinin proseslərin yaxşılaşdırılması hesabına azaldılmışdır və bu, şirkətin ayrı-ayrı şöbələrinə işçilərə tətbiq edilməsinə əsaslanır. Bunun üçün əsas məsələ öncə şirkətin hədəfləri istiqamətində doğru göstəricilər seçilməli, həmin göstəricilərin hesablanması üçün davamlı məlumatın toplandığı sistem qurulmalı, əldə edilən nəticələr analiz edilməli və bunların əsasında yeni strategiya və hədəflər müyyəyən edilməlidir.

Bizim ölçülərimiz əsas etibarilə ona istiqamətləndir, ki, bəzən onlayn istifadəçilərin xidmətlərdən nə dərəcədə istifadə etmələrini öyrənir, ölçməyə çalışırıq. Onların telefon danışqlarını, telefon və poçtla müraciətlərini nə qədər sürətlə cavablandırırıq, şikayətlərə hansı müddət ərzində baxa bilirik və s. İstifadəçilərin, bizim dillə, müştərilərin onlayn xidmətlərdən razılıq səviyəsini ölçürük.

“Birləşmiş Krallığın vergi və gömrük yiğimləri administrasiyası üçün Azərbaycan çox əhəmiyyətli əlkədir. Bizim beynəlxalq ticarət departamenti üçün bir neçə önemli əlkə var ki, onların da biri Azərbaycandır

Vergi göstəricilərinin göstərilən xidmətlərə bağlı fikirlərini öyrənmək üçün müxtəlif sənədlərin tətbiq edilir. Hazırda on geniş tətbiq edilən metodologiya mobil platformalar üzərindən iForm sənədlərinin göndərilməsidir. Qeydiyyat prosedurunu onlayn göndəririk. Ay ərzində 3 milyon yarım telefon zəngi qəbul edirik. Hazırda məqsədimiz bəzən zəngləri 5 dəqiqə ərzində cavablandırmaqdır. Bize poçtla da-xil olan müraciətlərinə aza 80 faizi 15 gün ərzində həll etməyə çalışırıq.

- Şikayətlərlə bağlı göstəricilər barədə ne deyə bilərsiniz?

- Öten il ərzində HMRC 605,8 milyard funt sterlinq vergi yüksəldi. Bu vergilərin dövlət xidmətlərinə (səhiyyə, təhsil sistemi və s.) xərclənməsi nəzərdə tutulmuşdur. Göstərilən məbləğ əlavə olaraq bəzən sohvi və vergidən yoxlanma halları ilə bağlı

qurumumuz tərəfindən tətbiq olunan maliyyə sanksiyaları və corimələr nəticəsində yüksəliş. Bu rəqəm 2016-ci ilin göstəricilərindən 5 faiz artıqdır. Bism 15 milyon fərdi vergi ödəyicimiz üçün şəxsi e-kabinet mövcuddur. Onlar bunun sayesində bütün məsələləri onlayn qaydada həll edə bilirlər. Bəzən əle olur ki, vergi ödəyiciləri müxtəlif şobələrdən Birləşmiş Krallığın vergi administrasiyasını möhkəməyo verirlər. Biz bu möhkəmə proseslərinə orta hesabla 87 faiz udur. Təessüf ki, bəzən 100 fəiz deyil. Amma 87 faizdə dövlət bütçəsinə ödənilməli olan 87,5 milyard funt sterlinq əsaslı qorumaq nail ola bilmişik.

- Sizin qurum yalnız vergi məsələləri ilə məşğul olur?

- Biz gömrük məsələlərini də öyrənirik. Bütün gömrük prosedurlarının 96,6 fəzini 2 saat ərzində həll etmək sürətinə nail oluyuq.

Bizdə vergilərin toplanmasından başqa, «taxkredit» deyilen bir anlayış vardır ki, aşağı məvacib alan, imkansız ailələr üçün vergi administrasiyası ödənişlər, taxkreditler verir. Öten il bu xidmət üzrə 1 milyon istifadəçimiz olub. İstifadəçilərin sayımda əvvəlki ilə nisbətən 6 faiz artırmışdır.

Birləşmiş Krallığın xəzinədarlıq orqanı

Bu rəqəmlərin hamisi ictimaiyyətə açıqlanır, dərc edilir. Buna əsasən, hər bir departament üçün daxili göstəricilər də mövcuddur. Bizim 30 milyard funt sterlinq əlavə vergini yüksəmə necə nail olmağımız vergi ödəyicilərini da maraqlandırır.

Elə göstəricilər də vərdir ki, vergi ödəyicilərinə aidiyəti olmasa da, daxili məqəsələr üçün istifadə edilir və hökumət üçün onəmlidir.

- Bu sistemin tətbiqinin əhəmiyyəti nədir?

- Birləşmiş Krallığın vergi administrasiyasında 60 mindən çox adam işləyir. Onların hərəsinin öz vezifəsi var. Əgər bəzən onlar nə işlə möşəl olmasa, öz məqsəd və hadəflərinə çatmaları ilə bağlı məlumatlaşırıq, onda nəzarəti itiririk. Tutaq ki, biz vergi nəzarəti tədbirləri nəticəsində vergi ödəyicilərindən toplamış məbləğə yönəlsək, normal vergilərin yüksəlimə nəzarəti itirəcəyik. Bu sobəbdən de hər bir fəaliyyət üzrə idarəetməni həyata keçirmək üzrə indikatorlardan istifadə edirik.

KPI sisteminin tətbiqində əsas məsələ KPI-lərin düzgün seçilməsi və ya ölçüləməsi, nəticələrinə əldə olunmasından daha çox, onların tohili və düzgün interpretasiya edilməsidir. Biz şəffaflıq principini əsas götürürük, vergi administrasiyası şəffaf işləməlidir. Bu sobəbdən de əsas fəaliyyət göstəricilərini dərc edirik və hökumətə bu barədə hesabat veririk. Bizi xalq maliyyələşdirir. Həm vətəndaşlara, həm də hökumətə sübut etməliyik ki, bize ödənilən məbləğləri dəvərləndiririk.

- Azərbaycanda KPI sisteminin tətbiqi ilə bağlı təlim keçmək qərarınız haradan qaynaqlanır?

- Birləşmiş Krallığın Ingiltərinin Xarici İşlər və Əməkdaşlıq Təşkilatı dünyada Birləşmiş Krallığın, bu əlkəyə tabe olan bütün təşkilatların hüquqlarının qorunması və hüquqlarının təşviq edilməsi ilə möşəl olur. Təşkilat təmsil etdiyim quruma müraciət edərək Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi ilə birgə vergi inzibati, xüsusiyyətə də vergi idarəciliyində KPI sisteminin tətbiqi sahəsində məlumat və təcrübe mübadiləsinin aparılması üçün layihələrin həyata keçirilməsinə təklif etmişdir.

Fəaliyyətim sərf bu sahə ilə bağlı olduğunu üçün dəvəti qəbul etdim və təcrübəni bəltişməye göldüm. HMRC üçün Azərbaycan əsas fəaliyyətli bir əlkədir. Bism beynəlxalq təcrübətə dərəcədən istifadə etməyən 10 faizi, ikinci dəfə 10 faizi, üç və dəfə 20 faizi, üç və dəfə 40 faizi məbləğlərinin tətbiq edilməsi.

- Bütün bu proseslər KPI sistemi daxilində gedir?

- Bəlli. Sadaladığım hər bir göstərici üzrə müyyəyən olunmuş hədəf səviyyələri vardır və biz ildən-ile bəzən hədəflərə çatmamış. İllik hədəflərdən əlavə, aylıq hesabatlar da aparırıq ki, il ərzində nəticələri müyyəyən edə biliq. Məsələn, məhsuldarlıq göstəricisi, daxili zənglərin 5 dəqiqə ərzində cavablandırılması, əlavə vergi mənbələrinin hesablanması. Bütün bu göstəricilər üzrə hökumət bizdən artırmə gözləyir. Təbii ki, hər departament üzrə səviyyələrdə fərqli olur.

Müsahibəni hazırladı: F. İKRAMQIZI

vergi nəzarət sisteminin tənzimlənməsinə yönəltmək möqsədi ilə ayrılmış məbləğ ilə əldən-ile. Buna görə də vergi administrasiyası məhsuldarlıq səviyyəsini artırır. Bu həm ümumi vergi administrasiyası üçün, həm də administrasiya daxilində bütün departamentlər üçün qoyulmuş ümumi toləbdür.

- Bütün bu proseslər KPI sistemi daxilində gedir?

- Bəlli. Sadaladığım hər bir göstərici üzrə müyyəyən olunmuş hədəf səviyyələri vardır və biz ildən-ile bəzən hədəflərə çatmamış. İllik hədəflərdən əlavə, aylıq hesabatlar da aparırıq ki, il ərzində nəticələri müyyəyən edə biliq. Məsələn, məhsuldarlıq göstəricisi, daxili zənglərin 5 dəqiqə ərzində cavablandırılması, əlavə vergi mənbələrinin hesablanması. Bütün bu göstəricilər üzrə hökumət bizdən artırmə gözləyir. Təbii ki, hər departament üzrə səviyyələrdə fərqli olur.

vergi nəzarət sisteminin tənzimlənməsinə yönəltmək möqsədi ilə ayrılmış məbləğ ilə əldən-ile. Buna görə də vergi administrasiyası məhsuldarlıq səviyyəsini artırır. Bu həm ümumi vergi administrasiyası üçün, həm də administrasiya daxilində bütün departamentlər üçün qoyulmuş ümumi toləbdür.

Müsahibəni hazırladı: F. İKRAMQIZI

vergi nəzarət sisteminin tənzimlənməsinə yönəltmək möqsədi ilə ayrılmış məbləğ ilə əldən-ile. Buna görə də vergi administrasiyası məhsuldarlıq səviyyəsini artırır. Bu həm ümumi vergi administrasiyası üçün, həm də administrasiya daxilində bütün departamentlər üçün qoyulmuş ümumi toləbdür.

- Vergi yoxlamasının materiallarına baxılmanın nəticələri üzrə qərarın çıxarılması ilə bağlı mühüm dəyişikliklər təklif olunur

Görlərlərin və xərclərin ucotu aparılmadıqda - alıcıya təqvim ili ərzində belə hala birinci dəfə yol verdikdə sənədlərlə rosmilosdırıldıqda - məbləğlərin 10 faizi, ikinci dəfə yol verdikdə 20 faizi, üç və dəfə 40 faizi miqdardır;

58.8.3-cü maddəyə əsasən, qanuna əzərə tutulmuş qaydada

məbləğlərin 10 faizi, təqvim ili ərzində

aparılmasına təklif olundu.

58.8.1-ci maddədə göstərilir ki,

pul vəsaitinin 1000 manatdan

çox olan məbləğdən

çox olmağı

gələcək 1000 manatdan

çox olan hissəsinin

10 faizi, təqvim ili ərzində

aparılmasına təklif olundu.

58.8.1-ci maddədə göstərilir ki,

pul vəsaitinin 1000 manatdan

çox olan məbləğdən

çox olmağı

gələcək 1000 manatdan

çox olan hissəsinin

10 faizi, təqvim ili ərzində

aparılmasına təklif olundu.

58.8.1-ci maddədə göstərilir ki,

pul vəsaitinin 1000 manatdan

çox olan məbləğdən

çox olmağı

gələcək 1000 manatdan

çox olan hissəsinin

10 faizi, təqvim ili ərzində

aparılmasına təklif olundu.

58.8.1-ci maddədə göstərilir ki,

pul vəsaitinin 1000 manatdan

çox olan məbləğdən

çox olmağı

gələcək 1000 manatdan

çox olan hissəsinin

10 faizi, təqvim ili ərzində

aparılmasına təklif olundu.

58.8.1-ci maddədə göstərilir ki,

pul vəsaitinin 1000 manatdan

çox olan məbləğdən

çox olmağı

gələcək 1000 manatdan

çox olan hissəsinin

10 faizi, təqvim ili ərzində

aparılmasına təklif olundu.

58.8.1-ci maddədə göstərilir ki,

pul vəsaitinin 1000 manatdan

çox olan məbləğdən

çox olmağı

gələcək 1000 manatdan

çox olan hissəsinin

10 faizi

beynالخالق panoram

Cənubi Koreya kriptovalyutaya vergi tətbiq olunmasını qiymətləndirir

Maliyyə naziri Honq Nam-Ki kriptovalyuta ticarətinə vergi tətbiq etlənməsi ilə bağlı qiymətləndirme aparıldığını bəyan etmişdir.

Yerli mediya yayılan xəbərlərə görə, nazir Nam-Ki Demokratik Partiya ilə birləşdə keçirdiyi, yığıncaqla kriptovalyutaların vergiye cəlb edilməsi barədə qərarın maliyyə müəssisəsi ilə məsləhətlişərək xarici ölkələrdəki təcrübərin təhlil edilməsindən sonra ve-

riləcəyini vurğulamışdır. Nazirlik tərəfindən verilmiş açıqlamada ölkə ərazisində rəqəmsal pul vahidlərinin maraqlı artması sebəbine görə olduqca böyük gözləntilər yaranan vergitutma planlarının hələ başlangıç mərhələsində olduğunu və bu məsələdə yekun həll tapılana qədər müxtəlif dəyişikliklər ola biləcəyi qeyd edilmişdir. Bu planların «Kriptovalyutanın xalqa ikinən təqdimi»nə de aid olduğu diqqətə çatdırılmışdır.

OECD ən yüksək vergi gəliri olan ölkələrin adlarını açıqlayıb

Iqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının (OECD) açıqlamasında inkişaf etmiş ölkələrdə ümumi dağlı mehsul (ÜDM) ilə nisbet-

sada olduğu bildirilmişdir. Təşkilatın her il ayrı-ayrı ölkələrdəki gəlirlər üzrə nəşr etdirdiyi statistik göstəricilərə əsasən, OECD ölkələrində vergi

il 34,2 faizə yüksəlmüşdür. Son göstəricilərə əsasən, OECD ölkələrində ÜDM ilə verginin nisbətinin orta göstəricisi 2000-ci ildəki rekordu yenidən təzəlmişdir.

O vaxt vergi gəlirlərinin ÜDM-ə nisbəti 33,8 faiz təşkil edirdi. OECD-nin son statistik məlumatına görə 2017-ci ilde bu nisbət digər ölkələrlə müqayisədə Fransada ən yüksək həddə - 46,2 faiz olmuşdur. Bu sıralamada 46 faizle Danimarka ikinci, İsvəç isə 44 faizle üçüncü yeri tutur. Həmin ölkələrin ardıcılığı ilk onluqda İtalya (42,4 faiz), Yunanistan (39,4 faiz), Hollandiya (38,8 faiz), Macaristan (37,7 faiz), Almaniya (37,5 faiz), Çexiya (34,9 faiz), Portugaliya (34,7 faiz) gəlir.

de vergi gəlirlərindən artım qeydi alındığı və bu baxımdan ən yüksək vergi gəlirlərinin Fran-

daxiləlmələrinin ÜDM-ə nisbətinin orta göstəricisi 2016-ci ilə 34 faiz olduğu halda, keçən

Kongo mədən vergisini artırıb

Kongo Demokratik Respublikası (KDR) mədənlərin işlənilməsindən tutulan verginin dərəcəsini təxminen üç dəfə artırırmışdır.

Yerli mətbuatın yazdığına görə, faydalı qazıntılar naziri Martin Kabvelulu rəsmi açıqlama verərək ölkədə fealiyyət göstərən bəzi mədənlərin işlənilməsindən tutulan verginin dərəcəsinin 3,5 faizden 10 faizə artırıldığını bəyan etmişdir. Nazir bu artımın hələlik kobalt, koltan və germanium mədənlərinə tətbiq ediləcəyini bildirmişdir. Kongo'da fealiyyət göstərən İsvəçərinin «Glenkore», Çinin «Molibdeni-

um» və Ingiltərinin «Randgold» şirkətləri ilin sonunda qəbul edilən və «KDR-in zəngin qaynaqlarının xarici ortaclar tərəfindən qəsəb edilməsinin qarşısının alınması» məqsədini daşıyan qanun layihəsinə etiraz etmişdir. «Glenkore» şirkəti tərkibində radioaktiv maddələrin nisbəti yüksək olduğuna görə Konqonun Kamato mədənindən kobalt hasil etməyi dayandıracağı bildirmişdir.

Qeyd edək ki, hazırda təbabətdə çox işlənilən kobalt hasilatının dünya üzrə 60 faizi Konqonun payına düşür.

Aİ Şurası balıq idxalı ilə bağlı planlarını açıqlayıb

Avrupa İttifaqı Şurası 2019-2020-ci illərdə İttifaq üzv olmayan ölkələrdən endirimli və ya vergidən azadçı balıq məhsullarının idxalına davam ediləcəyini bildirmiştir.

Şurannın qarşısındaki iki il üçün xüsusi Avropa İttifaqının tarif kvotası ilə əlaqədar yeni qəbul etdiyi tənzimleyici sənədi barədə dənizaltı Şura sədri, Avstriyanın davamlı inkişaf və turizm naziri Elizabet Kostinger demişdir: «Tarif kvotalarının əsas hədəfi Avropa İttifaqının tədarükçülərinə ziyan vurmadan balıq emalı sənədini çiç və yarımfabrikat məhsullarla təmin etməkdən ibtidai dövlətlərdə qadın cinsli müəyyənləşdiriləcək».

Tarif kvotanın tonzimlənməsi müəyyən həcmde balıq məhsulları üçün vergilərin azalmasına və ya loğ olunmasını qəhatə edir. Verginin və idxal həcmiñin hər məhsul üçün ayrıca müəyyənləşdirildiyi, vergi endiriminin yalnız Avropada emal edilmək məqsədile idxal olunan məhsullara şamil ediləcəyi bildirilən.

idman

Badmintonçularımızdan növbəti uğur

Badmintonçularımız Edi Reski Dviçayov və Ezmi Qovimuradlınov Cənubi Afrika Respublikasının Keypataun şəhərində keçirilmiş «South Africa International 2018» turnirində çıxış ediblər. Təmsilçilərimiz kişilərin şəxsi yarışında mübarizəyə 1/16 final mərhələsindən başlayıb. Ezmi Qovimuradlınov kişilərin şəxsi yarışında qızıl, Edi Reski Dviçayov isə gümüş medal qazanıb. Edi - Ezmi tandemı kişi badmintonçuların qoşa yarışında da hamidən üstün nəticə göstərərək bu kateqoriya üzrə yarışın qalibi adını qazanıb.

Güləşçilərimiz «Alans» turnirində

Şimali Osetyanın paytaxtı Vladiqafqazda sərbəst güloş üzrə «Alans» turniri keçirilib. Yarışda ölkəmizi yığmamızda böyük məşqçi vəzifəsini tutan Zəlimxan Hüseynovun rəhbərliyi

altında Olimpiya və dünya çempionu Şərif Şərifov və Məhəmmədəli Xatiyev (hər ikisi 92 kq) təmsil ediblər.

Aslanbek Alborov son anda zədə üzündən xalça üzərinə çi-

xa bilməyib. Digər təmsilçilərimizdən mübarizəni dayandırsa da, Ş.Şərifov bürünc medal qazanaraq yarışı 3-cü yerdə başa vurub.

Beynəlxalq turnirdə bürünc medal

Portugaliyada trek velosipedi üzrə ənənəvi «Prova Internacional Municipio de Anadia» turnirinə yekun vurulub. Beynəlxalq Velosipedçilər İttifaqının 1-ci kateqoriyalı yarış Azərbaycanın elit yığma komandasının üzvü Sergey Omelchenko üçün uğurlu nəticə ilə yadda qalib. Keyrin növbəndə mübarizə aparan təmsilçimiz tosnıfat yürüşünü inamlı keçirək final mərhələsinə vəsiqə qazanıb. Həlliəcidi yürüşdə İspaniya və Kanadannı 2, İtaliyanın 1 idmançısı ilə mübarizə aparan velosipedçimiz finiş xəttini 3-cü keçib və Anadia turnirinin bürünc medalına layiq görütlüb. İtaliyalı Francesco Sesi birinci, İspaniyalı Xose Moreno Sançes isə ikinci olublar.

Nüfuzlu yarışda əldə etdiyi bürünc medal Sergey Omelchenko həm də 160 reyting xalı qazandırib. Qeyd edək ki, Beynəlxalq Velosipedçilər İttifaqının reqlamentinə əsasən, trek növbəndə

yarışan velosipedçilər Yay Olimpiya Oyunlarında 2 il qalmış istirahəti etdikləri yarışlarda reyting xalları toplamaqla 4 illiyin zirvə yarışına lisenziya olde edirlər.

mozaika

kainat

Qara dəlikdən gələn işıq seli

Astronom Mark Leysinin həmkarları ilə birlikdə Cili'deki «Atakama» rəsədxanasında apardığı müşahidələr zamanı «Kvazar» adlanan qara dəlikdən əsən sıddətli külüçün gözqəməşdirici işıq seli götərdiyi müşahidə edilib. Bu müşahidələrin nəticələrinin təhlili alimlərin gündəmənə qara dəliklərin galaktikalarla birlikdə nəcə böyməsi və onlara təsir problemlərinin yönəlməsini götür. M.Leysi bildirib ki, qara dəliklərin ən güclü gravitasiyaya malik olması çoxdan məlumdur. «Paradoksal olsa da, nəhəng ölçülü qara dəlikler udduğu göy cisimlərinə əks istiqamətə də qaytarabılırlar, habelə «qonaq» galaktikalardakı qazları və plazmaları sorub çıxırlar. Bundan sonra qara dəliklər öz «qonimətinin» qurbəni olur və içərisində bir dəfədən artıq istifadə edə bilməyəcəyi hədsiz miqdarda materialları topırlar. Nəticədə, daxildə olan əstilik yüz milyonlarla dərəcə selsiyə yüksəlir və qara dəlik «Kvazar» parlaq lövhəsinə çevrilir». Qara dəlikdən

çıxan güclü külək və işıq selini, habelə onun içərisindəki temperaturu və maqnit sahəsini Şarlottessil Milli Rəsədxanasındaki astronomlar da tədqiq edirlər. Onlar da Leysinin tohlinini təsdiq edərək bildiriblər ki, bu maraqlı kosmos hadisəsinin səbəbi qara dəliyin bütün materialları uşa bilməməsi və onların bir hissəsinə kainatı püskürməsidir. Alimlər, əlavə olaraq, güclü külüyən qara dəlikin işıq selinin galaktikalarla, o cümlədən bizim kainatın da təsirini öyrənlər. Bu tədqiqatlarla ən maraqlı məqam qara dəlikdən çıxan qazların yeni ildələri formalaşdırması və qalaktikaları dəhədən genişləndirməsidir.

1999-cu ildən qara dəlikləri öyrənen Yel Universitetinin astrofiziki Priyamvada Natarayan bu kosmos hadisəsinin tədqiqini əlamətdər adlandırdı. Onun sözərinə görə, ilk dəfə qara dəlikdən galaktikamıza yuxarı kinetik enerjiniñ miqdarmı ölçmək mümkün olacaq. Astrofizik əlavə edib ki, bu tədqiqatlar bir obyektə deyil, daha çox «Kvazar»la bağlı aparılmalıdır.

texnologiya

Gələn il 5G ilə əlamətdar olacaq

2019-cu ildə «Samsung» və «Verizon» (VZ) şirkətləri ən böyük sürətə malik 5G smartfonlarını satışa buraxacaqlarını bəyan ediblər. Lakin texnologiyannı bu yeni və son nailiyetindən yalnız xüsusi signal ötürüçü qurğuları olan erazidə yaşayınlar istifadə edə biləcəklər. Ekspertlər bildiriblər ki, adıçıkılnı şirkətlər hələ yeni telefonlarda şəbəkə ilə bağlı problemi tamamilə həll etmeyiblər.

İstehsalçı şirkətlər isə bildiriblər ki, texnologiyannı ən son nailiyəti olan 5G selöfli 4G-dən daha sürətli emalıyyat sisteminiñ malikdir. Laboratoriya si-naqları bu smartfonların əvvələndən 100 dəfə tez emalıyyat aparacağı göstərib. Yeni smartfonlarda emalıyyatların yerinə yetirilməsi zamanı ən aşağı gözləmə sistemi tətbiq olunub. Bundan əvvəlki cihazlarda şəbəkəyə göndərilen və qəbul edilən si-naqlar iki saniyə müddətində çatırdisa, 5G smartfonlarında bu rəqəm sifira yaxındır. Bu texnologiya, həmçinin geniş zolaqlı internet istifadəçiləri və biznesmenlər üçün de sərfəlidir. «Verizon» artıq 5G texnologiyasının evlərdə ödənişsiz olaraq «YouTube» vasitəsilə istifadəsi planını da hazırlanıb. Bundan başqa, inanılmaz sürəti sayəsində yeni texnologiya özü idarə olunan avtomobilərdə məlumatların bir göz qırpmında alınmasına imkan verəcək. Gələcək nəsillər isə 5G sayesində telesohiyə və robot çərəhəyyəsi ilə möşəqlərlə olacaqlar.

CNN-nin reportajında bildirilib ki, bütün bunların həyata keçməsi üçün yeni infrastrukturun yaradılmasına on milyardlara dollar vəsait qoyulmalıdır.

Ulu öndərin xatirəsinə həsr olunmuş turnir

Bakıda fealiyyət göstərən «Judo Club 2012» idman klubunda ulu öndər Heydər Əliyevin xatirəsinə həsr olunmuş yeniyetmələr arasında cüdo üzrə şəxsi-komanda turniri keçirilib. İki gün davam edən turnirde 150-yə qədər idmançı öz qüvvəsinə sinayıb. Üç yaş gruppı (11-13 yaş) arasında keçirilən turnir şəxsi-

komanda xarakteri daşıdıqdan idmançılar şərti olaraq «Canavarlar», «Şahınlar» və «İppon» komandalarına bölünüb'lər. Yarışların noticələrinə görə komanda hesabında «Canavarlar» birinci yeri tutublar. Əməkdar idman ustası Azer Əsgərov rəhbərlik etdiyi «Judo Club 2012» İctimai Birliyinin nəzdində yaradılmış

eyniadlı klub qısa vaxtda respublikamızın idman heyətində uğurlu göstərilərə tanınıb. Bu yaxınlarda bəşərətmiş böyükler arasında cüdo üzrə respublika birinciliyində klubun üzvləri yüksək nəticələri ilə forqlənilərlər. Komanda hesabında «Judo Club 2012» respublika birinciliyində üçüncü yeri tutub.

Fıqurlu konkisürmədə yeni rekord

Vankuverdə keçirilən Qran-Pri yarışlarının finalında yapon idmançı Rika Kixira qısa programda dünya rekorduna imza atıb. Hakimlər 16 yaşlı idmançı qızın çıxışını 82,51 balla qiymətləndiriblər.

Kixira yüksək eşəndə ilk mövsümünü keçirir. O, Yaponiya və Fransa Qran-Prisində qazandığı qoləbdən sonra finala vəsiqə qazanıb. Yapon idmançı fıqurlu konkisürmə

tarixində üçlü aksel və üçlü tulup elementlərinin yarışlaşdırılmasına ilk qadın atıldı.

Qeyd edək ki, bundan əvvəlki dünya rekorduna 2018-ci ilin Olimpiya çempionu, 16 yaşlı rusiyalı Ali-na Zaqtovaya məxsus idi. O, bu rekordu noyabrda Moskvada keçirilən Qran-Pri vurmuşdu. A.Zaqitova da Vankuver Qran-Prisində iştirak edir və o, öz qısa programını daha sonra təqdim edəcək. Məcmuri proqram və balların

sayına görə dünya rekordla- (müvafiq olaraq 158,80 Zaqtovaya məxsusdur).

ve 238,43 ballar)

Zaqitovaya məxsusdur.

Qurban Qurbanov millidən ayrıldı

Futbol üzrə Azərbaycan milli komandasının və «Qarabağ» klubunun baş məşqçisi Qurban Qurbanov milli komanda ilə yollarını ayırib. Bu barədə mütəxəssis özü məlumat verir.

«Yaxşı baş məşqçilərimiz var. Bu posta kimin təyin olunmasına ən yaxşı qərar AFFA verəcək. Milli ilə vidalaşacağım. Qarşılıqlı razılıq əsasında qərar qəbul olunub. Gördürlər ki, iki yerde çalışmaq çətindir. Olduğum müddədə hər şeyi düz etməyə çalışdım. Nə vaxtsa yığmaya qayıdagımı bilmirəm», - Q.Qurbanov deyib.

Qeyd edək ki, Qurban Qurbanov ötən ilin noyabr ayında milli komandanın baş məşqçisi təyin olunmuşdu.

incəsənat

«Əjdahalı» təqdim olunub

Azərbaycan Xalça Muzeyində ölkəmizin ilk milli zərgərlik brendi olan «Resm»in yeni «Əjdahalı» kolleksiyasının təqdimatı olub. Kolleksiyaya «Əjdahalı» xalçalar oks olunan motivlərlə bezoxdılmış 50-dən çox zintət əşyəsindən ibarətdir.

Kolleksiyanın əsas məqsədi Azərbaycanın qədim xalçaçılıq senotinə maraqlı yaratmaq, milli və mənəvi dəyərləri yaşatmaqdan ibarətdir.

Qarabağ xalçaçılıq məktəbinin en gözəl nümunələrindən hesab edilən «Əjdahalı» xalçalar XVI-XVIII əsrlərdə Qarabağda, həmçinin Şirvan və Quba toxunub. Azərbaycan dekorativ-tətbiqi xalq senotu nümunələrində, tək olaraq istifadə edildiyi zaman ejdəha xeyrli qüveni simvolizə edir. Qədim türk inanclarına görə, «Büke», «Eren», «Kök-luu», «Abırqax» adlandırlı ejdahalar müsbət güzü, qüvvəni temsil edir. Qıpçaq türklərində «Beqşə» adlı ejdahada ocağının qoruyucusu kimi qəbul olundur. Səfəvilər dövrü xalçalarında da bu motiv geniş istifadə edilib.

Tədbir çərçivəsində, həmçinin «Resm»in web-saytının (www.resm.com) təqdimatı olub. Bu sayt vasitəsilə dönyanın istenilənləri qədəhdən əşyalarından «Resm»in zintət əşyalarını sıfır etmək mümkündür. Onlayn mağazada bu brendin zintət əşyalarının bütün modelləri mövcuddur.

«Resm» zintət əşyaları qədim

istifadə edilir.

Azərbaycan naxış və bəzəklərinin müasir interpretasiyasını təqdim edir. Bu zintət əşyaları adı dəb meyillerindən üstün olmağı, əcədələrin yaşıdlığı bir əletmə qatılmağa imkan verir.

«Resm»in bütün məmələtlərin dizaynının tarixi mahiyyətini, naxışların mənşeyini və ənənəvi bəzəkləri izah edən fordi təsvirlərlə təmin olunur.

maraqlı

Yerin donu əriyir

Almaniya ekoloji hərəkatı fəallarının öz resursları vasitəsilə yadıqları fotolar ölkəni, sözün həqiqi mənasında, sarsıdib. Uzun illər Sibirde əbədi donuşluğun ərimosunu öyrənen Leypsiy Universitetinin Coğrafiya İnstitutunun elmi əməkdaşı Matias Uilrix bu günlərdə həmin prosesin kədərləri nəticələrinin eks olunduğu fotoskilərlə dərc edib. Şəkillərdə aydın görünən iki göl bundan onilliklər əvvəl sadəcə olmayıb. Sovet dövründə, 1960-ci illərdən əvvəl bu yerlərdə otaqlar olub.

Yakutskdan 50 kilometr şərqdə yerləşən bu iki gölün ölçüləri son 25 ilde daha sürətlə artıb. Alim-

pu ilə birlikdə ixtisaslaşdırılmış «Water Resources Research» elmi jurnalında dərc etdiydi məqalədə təqdim olunub.

Fotolar Matias Uilrixin 2017-ci ildə beynəlxalq müəlliflər qrup-

Müdirklər deyib ki...

«İnsan təkcə dediklərinə deyil, demədiklərinə də məsuliyyət daşıyır».

Əziz Nəsim (1915-1995)

